

Wersja zanonimizowana

Tłumaczenie

C-726/20-1

Sprawa C-726/20

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

29 grudnia 2020 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Conseil d'État (Rada Stanu, Belgia)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

4 grudnia 2020 r.

Strona skarżąca:

CT

Ferme de la Sarte SPRL

Strona pozwana:

Region Waloński

**CONSEIL D'ÉTAT, SECTION DU CONTENTIEUX ADMINISTRATIF
(RADA STANU, WYDZIAŁ ADMINISTRACYJNY, BELGIA)**

XV IZBA

SPRAWA

[...] z dnia 4 grudnia 2020 r.

[...]

W sprawie:

„1. CT,
2. société privée à responsabilité limitée Ferme de la Sarte (prywatna spółka z ograniczoną

odpowiedzialnością Ferme de la Sarte),
z adresem do doręczeń [...] [w] Liège,

przeciwko

Région wallonne (Region Waloński),
reprezentowany przez
jego rząd,
z adresem do doręczeń [...] [w] Brukseli,

Przedmiot wniosku

W skardze złożonej drogą elektroniczną dnia 25 stycznia 2019 r. CT i sprl Ferme de la Sarte wnieśli o stwierdzenie nieważności „decyzji Regionu Walońskiego – Departamentu Rolnictwa – Dyrekcji ds. gospodarstw rolnych z dnia 26 listopada 2018 r. i 30 listopada 2018 r. uznających wniesione odwołanie za dopuszczalne i bezzasadne, a w konsekwencji odmawiających uwzględnienia wniosku o pomoc na podjęcie działalności i pomoc inwestycyjną”.

II Procedura

[...] **[Or. 2]** [...]

[elementy proceduralne niemające znaczenia dla wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym]

III. Okoliczności faktyczne

1. W celu połączenia rodzinnego gospodarstwa rolnego, pierwszy skarżący nabył 25,20% udziałów drugiej skarżącej i został ustanowiony zarządcą. W dniu 23 lutego 2018 r. zostało z jego ojcem zawarte porozumienie w sprawie przejęcia gospodarstwa rolnego.

2. W dniu 9 marca 2018 r. *Comité d'installation* (komitet instalacyjny) poinformował pierwszego skarżącego, że stwierdził, iż dysponuje on doświadczeniem odpowiadającym dwóm latom.

3. W dniu 21 marca 2018 r. druga skarżąca złożyła trzy wnioski o pomoc:

- wniosek o pomoc na podjęcie działalności (wspólne przejęcie w części 63 udziałów w spółce);
- wniosek o przyznanie pomocy inwestycyjnej dotyczącej hangaru magazynowego; **[Or. 3]**

- wniosek o przyznanie pomocy inwestycyjnej na zakup kosiarki bębnowej.
4. W dniach 20 i 28 czerwca 2018 r. dyrektor Dyrekcji ds. gospodarstw rolnych Departamentu Rolnictwa uznał, że nie można uznać tych trzech wniosków o pomoc za dopuszczalne. W piśmie zawiadamiającym o tych decyzjach poinformowano o możliwości skierowania odwołania do dyrektora *Organisme payeur de Wallonie* (walońskiej agencji płatniczej).
 5. W dniu 31 lipca 2018 r. skarżący wnieśli do *Organisme payeur de Wallonie* odwołanie od trzech wyżej wymienionych decyzji.
 6. W dniu 24 września 2018 r. *Organisme payeur de Wallonie* wysłuchała pierwszego skarżącego.
 7. W dniu 26 listopada 2018 r. dyrektor *Organisme payeur de Wallonie* oddalił wniosek o pomoc na podjęcie działalności w drodze przejęcia.

Chodzi o pierwszą zaskarżoną decyzję, którą uzasadniono w następujący sposób:

„[...]

W odniesieniu do pomocy na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla młodych rolników motyw 17 rozporządzenia nr 1305/2013 stanowi, co następuje:

»Działanie dotyczące rozwoju gospodarstw i działalności gospodarczej powinno ułatwiać młodym rolnikom rozpoczęcie działalności i strukturalne dostosowanie ich gospodarstw rolnych po rozpoczęciu działalności«;

W opisie tego systemu wsparcia w ramach walońskiego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, określonego jako poddziałanie »6.1- Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla młodych rolników« w pkt 8.2.3.3.1.6.1 tego programu, wyjaśnia się w szczególności co następuje:

»Celem poddziałania jest zapewnienie wsparcia finansowego dla młodych ludzi rozpoczynających działalność, przy jednoczesnym zagwarantowaniu im jak najlepszych warunków, tj. posiadania wystarczających możliwości zawodowych i odpowiedniego dla ich działalności planu biznesowego.

Wsparcie składa się z pomocy finansowej na przejęcie (w całości lub w części) istniejącego gospodarstwa lub na utworzenie nowego.

[...]

Średnie koszty założenia gospodarstwa w Walonii wyniosły w latach 2012–2014 225 000 EUR. W ostatnich latach koszty te dalej rosły, tak więc zryczałtowana pomoc w wysokości 70 000 EUR przewidziana na to działanie stanowi średnio pomoc w wysokości 30% kosztów założenia«;

Z powyższego wynika, że celem programu pomocy na rozpoczęcie działalności przez młodych rolników, zorganizowanego w Regionie Walońskim i zatwierdzonego przez Komisję Europejską, jest częściowe sfinansowanie przejęcia przez młodego rolnika działalności w gospodarstwie rolnym, poprzez założenie lub przejęcie tego gospodarstwa, do kwoty zryczałtowanej w wysokości 70 000 EUR, nie zaś udzielanie pomocy istniejącym gospodarstwom w rozwijaniu działalności, która nie stanowi działalności rolniczej;

W planie biznesowym wnioskodawcy wyraźnie wskazano, że przejęcie i inwestycje są dokonywane w celu rozwoju działalności związanej z uprawą murawy w rolce i dachów zielonych. W istocie w planie [Or. 4] biznesowym wskazano, że przedmiotem pomocy na podjęcie działalności jest kosiarka związana z produkcją murawy, która umożliwi »szybsze koszenie, co pozwoli zaoszczędzić czas na nową działalność stanowiącą 'uprawę roślin na dachy zielone'«, budowę wiaty magazynowej »do tymczasowego przechowywania zbiorów murawy w rolce« oraz „rozpoczęcie nowej uprawy roślin (dzięki dobrze wyposażonej szklarni) w celu rozpoczęcia produkcji zielonych dachów»;

Zważywszy, że skarżący dodał w trakcie wysłuchania, »że wnioski inwestycyjne dotyczą tylko murawy«; że EV wyjaśnił także, że przejęcie dotyczy tylko »hektarów przeznaczonych na uprawę murawy«; że FD wyjaśnił, »że ostatecznie wszystko to nie stanowi typowej uprawy rolniczej«; że twierdzenia te znajdują potwierdzenie w piśmie zawierającym odwołanie, w którym stwierdzono, że część gospodarstwa, którą przejmuje CT, stanowi jedynie »32[,]71 ha z 174[,]57 [ha] DS 2017, czyli mniej niż 20%«; że jest to zgodne z informacjami podanymi w deklaracjach powierzchni z lat poprzednich, w których łącznie 35,55 ha w 2018 r. i 31,1 ha w 2017 r. określone zostało jako »niejadalne uprawy ogrodnicze«, którego to pojęcia EV, jak oświadczył to na rozprawie, użył on do określenia upraw murawy lub rozchodnika;

W związku z powyższym w tym przypadku celem pomocy na podjęcie działalności w drodze przejęcia i pomocy inwestycyjnej nie jest przejęcie gospodarstwa rolnego, ale rozwinięcie w gospodarstwie ubocznej działalności, która nie stanowi działalności rolniczej, a mianowicie upraw murawy lub dachów zielonych;

Wnioski te wykraczają zatem poza zakres zastosowania art. 17 i 19 rozporządzenia nr 1305/2013 po wdrożeniu ich przez Region Waloński; samego prowadzenia aktualnie przez Sarte SPRL działalności rolniczej nie sposób uznać za okoliczność pozwalającą na uwzględnienie tych wniosków, ponieważ pomoc, o której przyznaje wnioskującemu CT w celu przejęcia gospodarstwa, nie jest sama w sobie przeznaczona na przejęcie lub rozwój działalności rolniczej w gospodarstwie, lecz na stworzenie w ramach gospodarstwa równoległej działalności pozbawionej związku z sektorem rolnym”.

8. W dniu 30 listopada 2018 r. dyrektor Organisme payeur de Wallonie oddalił również dwa pozostałe wnioski o pomoc inwestycyjną. Są to druga i trzecia zaskarżona decyzja, których uzasadnienia są następujące:

„Motyw 15 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 zawiera w odniesieniu do pomocy inwestycyjnej następujące wyjaśnienie:

»Aby poprawić wynik gospodarczy i wyniki w zakresie oddziaływania na środowisko gospodarstw rolnych i przedsiębiorstw na obszarach wiejskich, poprawić efektywność wprowadzania do obrotu produktów rolnych oraz sektora ich przetwórstwa, w tym tworzenie zakładów przetwórstwa na małą skalę i infrastruktury wprowadzania do obrotu w kontekście krótkich łańcuchów dostaw i rynków lokalnych, zapewnić infrastrukturę potrzebną do rozwoju rolnictwa i leśnictwa oraz wspierać inwestycje niedochodowe niezbędne do osiągnięcia celów środowiskowych, należy udzielać wsparcia na rzecz inwestycji w środki trwale przyczyniających się do osiągnięcia tych celów«.

[...] **[Or. 5]**[...][Cytat[...][cytat z art. 17 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 1305/2013,]

Z art. 17 rozporządzenia nr 1305/2013 oraz z zawartego w motywie 15 opisu jego celów wynika, że pomoc inwestycyjna ma na celu poprawę produkcji rolnej, rozwój, modernizację lub dostosowanie gospodarstw lub też pomoc w zakupie sprzętu niedochodowego lecz korzystnego z punktu widzenia osiągnięcia celów środowiskowych. Każdy z tych celów jest związany z produkcją rolną lub przynajmniej z rolniczym charakterem gospodarstwa. Nie można zatem uznać, że cele te dotyczą inwestycji, która jest pozbawiona związku z działalnością rolniczą;

Uprawa murawy lub dachów zielonych nie jest wymieniona w załączniku 1 do traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Uprawy te nie są przeznaczone do bezpośredniej lub pośredniej produkcji żywności. Złożone wnioski inwestycyjne nie dotyczą także nabycia niedochodowego sprzętu niezbędnego do osiągnięcia celów środowiskowych, lecz przeciwnie, ich przedmiotem jest nabycie sprzętu produktywnego ale takiego, który służy do produkcji niezwiązanej z działalnością rolniczą. Te wnioski o pomoc inwestycyjną nie mogą być zatem uznane za związane z działalnością rolniczą;

Faktu prowadzenia aktualnie przez Ferme de la Sarte SPRL działalności rolniczej nie sposób uznać samego w sobie za okoliczność pozwalającą na uwzględnienie tych wniosków, jako że pomoc, o którą wnioskuje CT w celu dofinansowania inwestycji, nie jest przeznaczona na przejęcie lub rozwój działalności rolniczej w gospodarstwie, lecz na stworzenie w ramach gospodarstwa równoległej działalności niezwiązanej z sektorem rolnym”.

IV. Dopuszczalność

IV.1 [...]

[...] **[Or. 6]** [...]

IV.2. Ocena

[...] **[Or. 7]** [...]

[analiza zarzutu niedopuszczalności podniesionego przez stronę skarżoną z uwagi na brak połączenia trzech zaskarżonych decyzji].

Po stwierdzeniu istnienia [między nimi] związku zależności skarga jest dopuszczalna w zakresie, w jakim jest skierowana przeciwko trzem zaskarżonym aktom.

Zarzut trzeci – Część pierwsza

V.1. Argumenty stron

Zarzut trzeci dotyczy naruszenia art. 38 traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) i załącznika I do niego, art. 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz art. 11 i 33 rozporządzenia rządu walońskiego z dnia 10 września 2015 r. w sprawie pomocy na rzecz rozwoju i inwestycji w sektorze rolnym, art. 9 i 10 rozporządzenia ministerialnego z dnia 10 września 2015 r. w sprawie wykonania ww. rozporządzenia rządu walońskiego z dnia 10 września 2015 r., art. 20 i 21 karty praw podstawowych Unii Europejskiej, art. 10 i 11 konstytucji [belgijskiej], ogólnej zasady prawnej proporcjonalności i [popelnienia] oczywistego błędu w ocenie.

W pierwszej części strony skarżące podnoszą, że w zaskarżonych decyzjach błędnie uznano, iż uprawa murawy i innych roślin, takich jak rozchodnik, nie stanowi produkcji rolnej, o której mowa w załączniku I do TFUE. Twierdzą one, że szeroko pojęta produkcja ogrodnicza znajduje się w wykazie w załączniku I, o którym mowa powyżej. Wskazują, że art. 38 TFUE dotyczy definicji produktów rolnych i że przepis ten zawiera podwójną definicję, a mianowicie, z jednej strony, definicję, którą można zakwalifikować jako koncepcyjną, a z drugiej strony, definicję, którą można zakwalifikować jako analityczną w odniesieniu do listy enumeratywnej. Uważają, że w zaskarżonych decyzjach przeprowadzono zawężającą analizę tego przepisu, ponieważ produkcję rolną ograniczono do tego, co jest żywnością w ogólnym znaczeniu tego słowa. Przypominają one, że dział 6 wyżej wymienionego załącznika 1 odnosi się do „[żywych] drze[w] i inn[y]ch roślin[n]; bul[w], korzen[i] i podobn[y]ch; cięt[y]ch i ozdobn[y]ch liśc[i]”, i że,

w przypadku trudności interpretacyjnych, można zastosować definicję koncepcyjną. Strony skarżące uważają, że produkcja roślinna, o której mowa w dziale 6, to produkcja rozumiana jako płody ziemi, przewidziana w art. 38 TFUE w ujęciu koncepcyjnym. Twierdzą one, że jeżeli strona przeciwna nadal będzie podtrzymywać przyjętą przez nią wykładnię tego przepisu, wówczas ewentualnie należy wystąpić z pytaniem prejudycjalnym do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. **[Or. 8.]**

Strona pozwana odpira, że zarzut ten jest niedopuszczalny w zakresie, w jakim dotyczy naruszenia art. 20 i 21 karty praw podstawowych Unii Europejskiej ze względu na brak wskazania przez skarżące powodów, dla których miałyby dojść do naruszenia tych przepisów. Uważa ona, że, wbrew temu, co utrzymują skarżące, uprawa murawy nie jest objęta załącznikiem I do TFUE, ponieważ nie obejmuje ona „żywych] drze[w] i inn[ych] roślin[n]; bul[w], korzen[i] i podobn[ych]; cięt[ych] i ozdobn[ych] liśc[i]”. Na podstawie informacji zamieszczonych na oficjalnej stronie internetowej Komisji Europejskiej pozwana podnosi, że żywe drzewa i inne rośliny, bulwy, korzenie i podobne; cięte i ozdobne liście obejmują wyłącznie „żywe drzewa, krzewy i krzaki oraz inne produkty normalnie dostarczane przez ogrodników, szkółki lub kwaciarnie do celów roślinnych lub dekoracyjnych”. Strona pozwana twierdzi zatem, że nie ma zatem potrzeby zwracania się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z pytaniem prejudycjalnym.

Skarżące odpirają, że podtrzymują wnioski zawarte w ich skardze o stwierdzenie nieważności. Nie rozumieją, na czym miałyby polegać różnica między uprawą murawy od uprawy żywych drzew i innych roślin; bulw, korzeni i podobnych; ciętych i ozdobnych liści, skoro murawa jest żywą rośliną, która wymaga przeprowadzenia prac ogrodniczych i może być wykorzystywana do celów dekoracyjnych. Uważają zatem, że wyjaśnienia udzielone przez stronę przeciwną nie są przekonujące i że ta ostatnia zbyt łatwo odrzuciła możliwość zwrócenia się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w kwestii tego, czy uprawa murawy może być uznana za działalność rolniczą lub ogrodniczą.

W swoich ostatnich pismach procesowych strony powołują się na swoje poprzednie pisma.

V.2. Ocena

Artykuł 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 stanowi, co następuje:

„Inwestycje w środki trwałe

1. Wsparcie w ramach tego działania obejmuje materialne lub niematerialne inwestycje, które:

- a) poprawiają ogólne wyniki i zrównoważenie gospodarstwa rolnego;
- b) dotyczą przetwarzania, wprowadzania do obrotu lub rozwoju produktów rolnych objętych załącznikiem I do TFUE lub bawełny, z wyjątkiem produktów rybołówstwa; produktem procesu produkcyjnego może być produkt nieobjęty tym załącznikiem; w przypadku gdy wsparcie udzielane jest w formie instrumentów finansowych, materiałem wyjściowym może być również produkt nieobjęty tym załącznikiem, pod warunkiem, że:

[Or. 9] inwestycja przyczynia się do realizacji jednego lub większej liczby priorytetów Unii w zakresie rozwoju obszarów wiejskich;

- c) dotyczą infrastruktury związanej z rozwojem, modernizacją lub dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa, w tym dostępu do gruntów rolnych i leśnych, scalania i poprawy gruntów oraz dostaw i oszczędzania energii i wody; lub

- d) są inwestycjami nieprodukcyjnymi związanymi z osiągnięciem celów rolno-środowiskowo -klimatycznych realizowanych na mocy niniejszego rozporządzenia, w tym dotyczących stanu ochrony różnorodności biologicznej gatunków i siedlisk, a także podwyższającymi użyteczność publiczną obszaru Natura 2000 lub innych systemów o wysokiej wartości przyrodniczej, które zostaną określone w programie.

2. Wsparcia na mocy ust. 1 lit. a) udziela się rolnikom lub grupom rolników.

W przypadku inwestycji wspierających restrukturyzację gospodarstw państwa członkowskie ukierunkowują wsparcie dla gospodarstw zgodnie z analizą SWOT przeprowadzoną w odniesieniu do unijnego priorytetu rozwoju obszarów wiejskich »zwiększenie rentowności gospodarstw i konkurencyjności wszystkich rodzajów rolnictwa we wszystkich regionach oraz promowanie innowacyjnych technologii w gospodarstwach rolnych i zrównoważonego zarządzania lasami«.

3. Wsparcie na mocy ust. 1 lit. a) i b) ogranicza się do maksymalnych poziomów dofinansowania określonych w załączniku II. Te maksymalne poziomy można zwiększyć w przypadku młodych rolników, inwestycji zbiorowych, w tym tych związanych z połączeniem się organizacji producentów, oraz w przypadku projektów zintegrowanych obejmujących wsparcie w ramach więcej niż jednego działania, inwestycji na obszarach z naturalnymi ograniczeniami i innymi szczególnymi ograniczeniami, o których mowa w art. 32, inwestycji związanych z operacjami na mocy art. 28 i 29 oraz operacji wspieranych w ramach EPI na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa zgodnie z poziomami dofinansowania określonymi w załączniku II. Jednakże maksymalny łączony poziom dofinansowania nie może przekroczyć 90%.

4. Wsparcie na mocy ust. 1 lit. c) i d) podlega poziomom dofinansowania określonym w załączniku II.

5. Wsparcie może być przyznawane młodym rolnikom, którzy po raz pierwszy rozpoczynają działalność w gospodarstwie rolnym jako kierujący tym gospodarstwem rolnym, w odniesieniu do inwestycji mających na celu spełnienie norm unijnych mających zastosowanie do produkcji rolnej, w tym również norm dotyczących bezpieczeństwa pracy. Takie wsparcie może zostać udzielone na maksymalny okres 24 miesiące od daty rozpoczęcia działalności określonej w danym programie rozwoju obszarów wiejskich lub do czasu zakończenia działań określonych w planie biznesowym, o którym mowa w art. 19 ust. 4.

6. W przypadku gdy prawo unijne nakłada na rolników nowe wymagania, wsparcie na inwestycje mające na celu spełnienie tych wymagań może zostać udzielone na maksymalnie na 12 miesięcy od dnia, w którym stają się one obowiązkowe dla gospodarstwa rolnego”.

Artykuł 38 TFUE stanowi:

„1. Unia określa i realizuje wspólną politykę rolną i rybołówstwa.

Rynek wewnętrzny obejmuje także rolnictwo, rybołówstwo i handel produktami rolnymi. Przez produkty rolne należy rozumieć płody ziemi, produkty pochodzące z hodowli i rybołówstwa, jak również produkty pierwszego przetworzenia, które pozostają w bezpośrednim związku z tymi produktami. Odniesienia do wspólnej polityki rolnej lub do rolnictwa oraz stosowanie wyrazu »rolny« są rozumiane jako dotyczące także rybołówstwa, z uwzględnieniem szczególnych cech charakterystycznych tego sektora. [Or. 10.]

2. Z zastrzeżeniem odmiennych postanowień artykułów 39–44, zasady przewidziane w celu ustanowienia lub funkcjonowania rynku wewnętrznego stosują się do produktów rolnych.

3. Produkty podlegające postanowieniom artykułów 39–44 są wymienione na liście stanowiącej załącznik I.

4. Funkcjonowaniu i rozwojowi rynku wewnętrznego produktów rolnych musi towarzyszyć ustanowienie wspólnej polityki rolnej”.

Załącznik I do TFUE obejmuje w szczególności w dziale 6 „żywe drzewa i inne rośliny, bulwy, korzenie i podobne.; cięte i ozdobne liście”.

Rozporządzenie wykonawcze Komisji Europejskiej (UE) 2018/1602 z dnia 11 października 2018 r. zmieniające załącznik I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87 w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej Taryfy Celnej zawiera uwagę wyjaśniającą, co następuje, w odniesieniu do nomenklatury dotyczącej działu 6 załącznika I do TFUE: „Z uwzględnieniem drugiej części pozycji 0601 niniejszy dział obejmuje wyłącznie drzewa żywe

i towary (włącznie z rozsądą roślin warzywnych) zwykle dostarczane ze szkółek ogrodniczych lub kwiaciarskich do celów hodowlanych lub zdobniczych; nie obejmuje on ziemniaków, cebuli, szalotki, czosnku lub innych produktów objętych działem 7”. W tej nomenklaturze nie wymienia się murawy jako żywej rośliny lub produktu ogrodniczego.

W wyroku z dnia 4 października 2018 r. [w sprawie C-416/17] Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł w szczególności, co następuje:

„108. Po drugie, należy przypomnieć, że jeżeli nie istnieje żaden środek zaskarżenia wyroku sądu krajowego, to sąd ten jest co do zasady zobowiązany wystąpić do Trybunału zgodnie z art. 267 akapit trzeci TFUE, w sytuacji gdy podniesiona została przed nim kwestia dotycząca interpretacji traktatu FUE (zob. wyrok z dnia 15 marca 2017 r., Aquino, C-3/16, EU:C:2017:209, pkt 42).

109. Trybunał orzekł, że obowiązek zwrócenia się z pytaniem prejudycjalnym przewidziany w tym przepisie ma przede wszystkim na celu zapobieżenie rozwinięciu w danym państwie członkowskim orzecznictwa krajowego niezgodnego z przepisami prawa Unii (wyrok z dnia 15 marca 2017 r., Aquino, 3/16, EU:C:2017:209, pkt 33 i przytoczone tam orzecznictwo).

110. Prawdą jest, że tego rodzaju obowiązek nie ciąży na tym sądzie, gdy stwierdzi on, że podniesione pytanie nie jest istotne dla sprawy lub że dany przepis prawa Unii stanowił już przedmiot wykładni przez Trybunał, lub że prawidłowe stosowanie prawa Unii jest tak oczywiste, że nie pozostawia ono miejsca na jakiegokolwiek racjonalne wątpliwości; przy czym istnienie takiej ewentualności należy oceniać z uwzględnieniem cech charakterystycznych prawa Unii i szczególnych trudności, jakie sprawia jego wykładnia, oraz niebezpieczeństwa rozbieżności w orzecznictwie wewnątrz Unii (zob. podobnie wyroki: z dnia 6 października 1982 r., Cilfit i in., 283/81, EU:C:1982:335, pkt 21; z dnia 9 września 2015 r., Ferreira da Silva e Brito i in., C-160/14, EU:C:2015:565, pkt 38, 39; a także z dnia 28 lipca 2016 r., Association France Nature Environnement, C-379/15, EU:C:2016:603, pkt 50). (Wyrok TSUE z dnia 4 października 2018 r., Komisja Europejska/ Republika Francuska C-416/17, EU:C:2018:811, pkt 108–110). **[Or. 11.]**

Podstawą uzasadnienia zaskarżonych aktów jest przytoczona powyżej wykładnia art. 17 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, która wyłącza z zakresu stosowania tego przepisu uprawę murawy lub dachów zielonych. Niemniej jednak wykładnia ta jest kwestionowana przez skarżących, ponieważ Trybunał Sprawiedliwości nie dokonywał wykładni omawianego przepisu, a to, jaka jest prawidłowa wykładnia prawa Unii nie jest na tyle oczywiste, aby nie pozostawiać jakichkolwiek uzasadnionych wątpliwości. Z uwagi na to, że są to wnioski o pomoc udzielaną w ramach wspólnej polityki rolnej, należy unikać rozwijania orzecznictwa odnoszącego się do pojęcia „produkt rolny”, które mogłoby nie być zgodne z przepisami prawa Unii.

W związku z tym Conseil d'État uważa za konieczne skierowanie do Trybunału pytania prejudycjalnego [...]

[brzmienie pytania w części normatywnej].

Z POWYŻSZYCH WZGLĘDÓW Conseil d'État POSTANAWIA:

Artykuł 1

Otworzyć na nowo przewód sądowy.

Artykuł 2

Przedłożyć Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej następujące pytanie:

Czy art. 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 należy interpretować w ten sposób, że wyłącza on z zakresu jego zastosowania uprawę murawy lub zielonych dachów? [Or. 12.]

[...] [kwestie proceduralne]

Ogłoszono w Brukseli, na posiedzeniu jawnym XV izby, w dniu 4 grudnia 2020 r., przez [skład orzekający].

[...] [podpisy sekretarza i prezesa izby]

DOKUMENT PROCEWY